

POSTANOWIENIE Z DNIA 17 CZERWCA 2003 R.

II KK 90/03

Przewidziana w polskim porządku prawnym – ustawie z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (jedn. tekst: Dz. U. z 2002 r. Nr 11, poz. 109) – możliwość umieszczenia nieletniego w zakładzie poprawczym (art. 6 pkt 10), nie narusza przepisów Konwencji o prawach dziecka, przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526 ze zm.).

Przewodniczący: Prezes SN L. Paprzycki.

Sędziowie SN: E. Gaberle, A. Tomczyk (sprawozdawca).

Prokurator Prokuratury Krajowej: A. Herzog.

Sąd Najwyższy w sprawie Aureliusza G., oskarżonego z art. 279 § 1 k.k., po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie w dniu 17 czerwca 2003 r., kasacji, wniesionej przez obrońcę nieletniego od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 11 grudnia 2002 r., utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w W. z dnia 19 lipca 2002 r.

o d d a l i ł kasację (...)

U Z A S A D N I E N I E

Wyrokiem z dnia 19 lipca 2002 r. Sąd Rejonowy w W. uznał, że nieletni Aureliusz G. jest sprawcą czynów wypełniających dyspozycje

art. 279 § 1 k.k. i art. 13 § 1 w zw. z art. 279 § 1 k.k. i na podstawie art. 6 pkt 10 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich orzekł umieszczenie go w zakładzie poprawczym.

W wyniku rozpoznania sprawy na skutek apelacji obrońcy nieletniego, Sąd Okręgowy w W., wyrokiem z dnia 11 grudnia 2002 r., zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Od tego wyroku kasację wywiódł obrońca nieletniego i zarzucając:

- „rażące naruszenie przepisów prawa procesowego, które mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia to jest art. 170 § 1 pkt 2 k.p.k. poprzez nieuzasadnione oddalenie wniosku dowodowego prokuratora o sporządzenie opinii przez biegłych lekarzy psychiatrów w przedmiocie stanu zdrowia nieletniego,
- rażące naruszenie prawa, to jest art. 5 w związku z art. 6 pkt 10 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich z dnia 26 października 1982 r. (Dz. U. Nr 35, poz. 228 ze zmianami), które mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia poprzez bezpodstawne przyjęcie, że środek poprawczy jest jedynym środkiem zapewniającym resocjalizację nieletniego Aureliusza G.,
- rażące naruszenie prawa materialnego, to jest art. 40 ust. 4 Konwencji Praw Dziecka, które mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia poprzez zastosowanie środka poprawczego w postaci umieszczenia w zakładzie poprawczym pomimo, że według art. 40 Konwencji środkami, które mogą być stosowane wobec dzieci są wyłącznie środki wychowawcze”,

wniósł o „uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania”.

W odpowiedzi na kasację Prokurator Prokuratury Okręgowej w W. wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w W. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Na rozprawie kasacyjnej Prokurator Prokuratury Krajowej wniósł o oddalenie kasacji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja nie jest zasadna.

Autor kasacji, zarzucając rażące naruszenie art. 170 § 1 pkt 2 k.p.k., oparł się w istocie na niewłaściwie wskazanej podstawie prawnej – oddaleniu wniosku prokuratora o dopuszczenie dowodu z opinii biegłych psychiatrów. W ocenie prokuratora, „w świetle opinii psychologicznej ze schroniska dla nieletnich, wspartej opinią jednego biegłego lekarza psychiatry, istnieją wątpliwości odnośnie poczytalności nieletniego” (cyt. z protokołu rozprawy apelacyjnej). Jak natomiast wynika z uzasadnienia postanowienia Sądu Okręgowego w W., nie podzielił on wątpliwości strony wnioskującej o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłych lekarzy psychiatrów i wskazał, że „... okoliczności związane ze stanem zdrowia psychicznego nieletniego wyjaśnione zostały w opinii z dnia 15 maja 2002 r.” (tj. opinii wydanej przez Schronisko dla Nieletnich Warszawa – Okęcie z udziałem pedagoga i psychiatry – *dopisek SM*). Z opinii tej zaś wynika m. in. w zakresie rozpoznania psychologicznego: intelekt w dolnej granicy normy, zaniedbania środowiskowe i wychowawcze, w osobowości dyskretne rysy charakterologiczne, proces demoralizacji rozpoczęty z tendencją do pogłębiania się; w zakresie diagnozy psychiatrycznej: zaburzenia zachowania z nieprawidłowym procesem socjalizacji, nadużywanie alkoholu, brak bezwzględnych wskazań do leczenia psychiatrycznego. W świetle więc tej opinii nie było żadnych podstaw do powzięcia przez Sąd wąt-

pliwości co do stanu zdrowia psychicznego nieletniego, a co za tym idzie „potrzeby” – w rozumieniu art. 25a ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (jedn. tekst: Dz. U. z 2002 r. Nr 11, poz. 109) – uzyskania opinii o jego stanie zdrowia psychicznego. Taki też był ton uzasadnienia postanowienia Sądu Okręgowego w W. Natomiast powołanie, jako podstawy prawnej nieuwzględnienia wniosku prokuratora, przepisu ogólnego dotyczącego postępowania dowodowego, a nie przepisu szczególnego podkreślającego celowość przeprowadzenia takiego dowodu jedynie w razie potrzeby uzasadnionej – co oczywiste – realiami sprawy, nie może powodować wzruszenia zaskarżonego kasacją wyroku.

Skutku takiego nie może też wywołać zarzut rażącego naruszenia art. 5 w związku z art. 6 pkt 10 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, który *notabene* nie został w ogóle uzasadniony i nie wiadomo z jakich powodów autor kasacji uważa, że orzeczenie umieszczenia nieletniego w zakładzie poprawczym naruszało te przepisy, skoro właśnie one taką możliwość wprost przewidują.

Niezasadny jest również zarzut naruszenia art. 40 ust. 4 Konwencji o prawach dziecka (nie zaś, jak stwierdzono w kasacji, Konwencji Praw Dziecka) przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r., która weszła w życie w stosunku do Rzeczypospolitej Polskiej dnia 7 lipca 1991 r. (oświadczenie rządowe z dnia 30 września 1991 r. w sprawie ratyfikacji przez Rzeczpospolitą Polską Konwencji o prawach dziecka, przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. – Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 527). Wbrew twierdzeniom autora kasacji, przepis ust. 4 art. 40 Konwencji nie statuuje zakazu stosowania, przewidzianego w krajowym porządku prawnym, określonego postępowania (w rozpoznawanej sprawie – postępowania poprawczego).

Zawiera on natomiast wiele zaleceń, które w powiązaniu z przepisami ustępów 1 – 3, mają gwarantować traktowanie „... każdego dziecka podejrzanego, oskarżonego bądź uznanego winnym pogwałcenia prawa karnego ...” w sposób sprzyjający poczuciu godności i wartości dziecka. Świadczy o tym dowodnie zamieszczenie w omawianym przepisie sformułowań „takich jak”, „oraz inne rozwiązania alternatywne”. Jeżeli dodatkowo zważy się, że Konwencja w art. 37 dopuszcza możliwość pozbawienia wolności dziecka z zachowaniem przewidzianych tam gwarancji, twierdzenie autora kasacji, jakoby zastosowanie wobec nieletniego środka poprawczego, przewidzianego w polskim porządku prawnym, naruszało przepis art. 40 ust. 4 Konwencji o prawach dziecka jawi się jako chybione.

Reasumując, przewidziana w polskim porządku prawnym – ustawie z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (jedn. tekst: Dz. U. z 2002 r. Nr 11, poz. 109) – możliwość umieszczenia nieletniego w zakładzie poprawczym (art. 6 pkt 10) nie narusza przepisów Konwencji o prawach dziecka, przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526 ze zm.).

Ze względu na to, że żaden z zarzutów zawartych w *petitum* kasacji, nie okazał się zasadny, Sąd Najwyższy kasację oddalił, zwalniając nieletniego Aureliusza G. od ponoszenia pozostałych (poza wniesioną opłatą od kasacji) kosztów postępowania kasacyjnego.